

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1924 kl 11 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om avskaffande av den ärflika konungamakten och införande av republik.

I en inom Andra kammaren väckt motion, nr 359, har herr *Spångberg m. fl.*, hemställt, »att riksdagen måtte besluta uttala sig för avskaffande av den ärflika konungamakten och införande av republik samt hos regeringen begära förslag till de ändringar i grundlagen, som på grund av detta beslut erfordras».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet hyser den uppfattningen, att skäl saknas att till övervägande upptaga frågan om en förändring av statsskicket.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 april 1924.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Närvarande: herrar *Larsson* i Västerås, *von Geijer*, *Strömberg*, *Ljunggren*, *Reulerskiöld*, *G. W. Hansson*, *Dahl*, *Lyberg*, *Stendahl*, *Larsén*, *A. W. Johansson*, *Magnusson* i Tumbult, *Jansson* i Edsbäcken, *Engberg*, *Borg*, *K. A. Westman*, *Bäckström*, *Karlsson* i Vadstena, *Fast* och *Björkman* i Norrköping.

Reservationer:

1) av herrar *Larsson* i Västerås, *Strömberg*, *G. W. Hansson*, *Larsén*, *Engberg*, *Borg*, *Karlsson* i Vadstena och *Fast*:

Inom utskottet ha vi i anledning av förevarande motion yrkat på en skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan, att Kungl. Maj:t måtte utarbeta och för

riksdagen framlägga förslag till sådan lag om allmän folkomröstning, som i R. F. § 49 mom. 2 och R. O. § 1 mom. 2 sägs, angående den ärftliga konungamak- tens avskaffande och införande av ett republikanskt statskick. Detta vårt yrkande har icke vunnit utskottets bifall, vadan vi i kraft av R. O. § 38 sakna möjlighet att i reservation till utskottets betänkande framföra detsamma. Vid sådant förhållande och då kravet på republikanskt statskick synes oss vara av beskaffenhet att till vägledning för statsmakternas ställningstagande böra hänskjutas till allmän folkomröstning, ha vi, som i likhet med motionä- rerna äro anhängare av ett republikanskt statskick och följaktligen instämma i motionens syfte, nödgats avstå från att formulera någon hemställan.

2) av herrar *Ljunggren* och *Bäckström*, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»Då frågan om statskickets förändring för närvarande icke kan anses äga aktualitet utanför motionärernas egen krets, får utskottet hemställa, att — — — föränleda.»

3) av herr *Reuterskiöld*, som beträffande motiveringen anført:

Då efter svensk statsrätt kronans bärare saknar rätt både att för sin person abdikera och att på annat sätt frånträda ansvaret för riket, kan icke på grund- lagsenlig väg en förändring av det svenska statskicket genomföras därhän att konungadömet avskaffas — lika litet som ett avskaffande på grundlagsenlig väg av riksdagen låter sig genomföra. Med hänsyn härtill och då ingen som helst motivering för utskottets avstyrkande i denna självklara sak varit behöflig eller ens bort förekomma, har jag yrkat, att utskottet skulle begränsa sitt yttrande till följande: »Utskottet hemställer, att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föränleda.»